Příloha k protokolu o SZZ č.

Diplomant: **Hana Půbalová**

Vysoká škola: Pedagogická fakulta JU

Katedra českého jazyka a literatury

Aprobace: uč. pro 1. stupeň ZŠ

Datum odevzdání posudku: 20. 5. 2008

Recenzent *)
Vedoucí *) diplomové práce

doc. PaedDr. Jaroslav Toman, CSc.

P O S U D E K D I P L O M O V É P R Á C E

Obraz dětského hrdiny v současné literární tvorbě Ivy Procházkové

(téma)

Viz příloha.

*) Nehodící se škrtněte

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **d o b ř e**

.....

podpis vedoucího - ~~recenzenta~~ diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 19. 5. 2008

Stupeň kvalifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Diplomantka: *Hana Půbalová* (Učitelství pro 1. stupeň ZŠ)
Téma: **Obraz dětského hrdiny v současné literární tvorbě Ivy Procházkové**
Vedoucí práce: *doc. PaedDr. Jaroslav Toman, CSc.*

Diplomantka měla v práci vysledovat přínos a jedinečnost prozaické tvorby Ivy Procházkové pero soudobou literaturu určenou dětem a mládeži. Její gros tvořila literárněvědná analýza a interpretace vybraných děl s akcentem na charakterizaci a typologii dětských hrdinů.

Próza I. Procházkové v kontextu polistopadové literatury pro děti a mládež je reflektována povrchně, zlomkovitě a nahodile. Pojednání má spíše lexikografický ráz. Vyskytuje se v něm mnoho věcných (odborných) pochybení. Pisatelka například do dobových souvislostí začleňuje Klímovy a Šiktancovy knihy pro dospělé, k reedicím původních děl 60. – 80. let mylně řadí nové slovesné výtvory z 90. let od S. Rudolfa (První polovina nebe) a E. Bernardinové (Blanka, obyčejná holka), k tématu outsiderství nepatřičně vztahuje uměleckonaučnou publikaci H. Doskočilové (Když velcí byli malí) a v souvislosti s prózou s dívčí hrdinkou opomíjí uvést nejméně pět dalších renomovaných autorů. Zaměňuje nebo ztotožňuje také pojmy fantastika a fantazie.

Za nejzávažnější nedostatky práce, projevující se při interpretaci vybraných knih považuji její vysloveně reproduktivní charakter (na úkor analytického, kritického a hodnotícího přístupu) a nevyužívání sekundární literatury, zvláště recenzí, jež vede až k diletantismu.

Diplomantka si vytvořila algoritmické schéma, zahrnující fabulaci příběhu (podrobnou, volnou, stručnou či výběrovou reprodukci obsahu nebo děje), v jejímž rámci se zaměřuje především na charakterizaci a typologii dětských i dospělých postav a postižení hlavní myšlenky. Zmínky o jazyce nemají téměř žádnou vypovídací hodnotu.

Čas tajných přání

Deskriptivní narace příběhu je strukturně nevyvážená. Stylizační neobratnost nezřídka zatemňuje její smysl. Citace dominují nad doprovodnými komentáři. Jazykovou analýzu negativně ovlivňuje neuznalost literárněvědné terminologie a lingvistiky.

Karolína

H. Půbalová správně zdůrazňuje destruktivní vliv totalitního režimu na osudy stěžejních postav. Její sondy do dívčí puberty jsou výstižné; postřehuje rovněž intenci díla a jeho svéráznou kompozici.

Červenec má oslí uši

Přemíra citací a reproduktivní přístup výrazně snižují kvalitu a efektivnost reflexe. Zmínka o nepochopení dětí ze strany rodičů nebo o první zkušenosti s alkoholem by si zasloužila zevrubnější rozvedení.

Hlavní výhra

Při interpretaci povídkového souboru se řešitelce daří všude tam, kde prokazuje pochopení ideje či úsilí dobrat se příčin dětského handicapu. Nelze souhlasit s tvrzením, že dějové napětí příběhů udržují „hlavně zvolací věta a neobvyklá slova".

Jožin jede do Afriky

Převládá tu dějový popis. Diplomantka správně poukazuje na aktuálnost multikulturního soužití a nutnost znát cizí jazyky. Co znamená *pěkný pohled na život dvou kultur?*

Středa nám chutná

Lze ocenit snahu o kritický přístup, rozpoznání autorské strategie (náhoda jako fabulační konstrukt), pochopení symboliky a odlišností dětské a dospělé mentality. V čem spočívá ozvláštnění realistického příběhu?

Komu chybí kolečko

Oceňuji vyvození hlavní myšlenky a výchovné intence knihy, vhodný výběr situací a zápletek i výstižnou charakterizaci postav. Jak se v ní projevuje ovzduší předlistopadové doby a idealizace hlavních protagonistů?

Únos domů

V rámci podrobné reprodukce hlavní dějové linie diplomantka prokázala porozumění etickému poselství příběhu v obraze iniciační cesty dětského hrdiny za poznáním šťastného domova a nalezením vlastní identity (ve vývojové proměně a sebereflexi).

Soví zpěv

V převyprávění obsahu je nejhodnotnější pokus o charakterizaci mladého hrdiny na pozadí odlidštěného virtuálního světa vyspělé civilizace a techniky.

Integrující kapitola, v níž autorka práce postihuje a ve čtenářských konkretizacích specifikuje stěžejní motivy a typické znaky zkoumaných próz (symbolika, cesta k hledání domova a identity, fantazijní ozvláštnění, fenomén outsiderství) nepochybně patří k nejzdařilejším. Vhodně tu uplatňuje i zřetel k dítěti a komparativní přístup.

Závěr akcentuje spisovatelčin bilingvismus, univerzálnost, žánrovou rozmanitost, novátorství, aktuálnost a intencionalitu její tvorby pro děti a mládež.

Úroveň diplomové práce podstatně snižují četné nedostatky stylistické a stylizační (nezvládnutí odborného slohu, vyjadřovací neobratnost, nepřirozenost a vágnost), vedoucí a ž k sémantické nesrozumitelnosti a nonsensu, chyby gramatické i pravopisné (zvláště interpunkční, absence 23 čárek). Ojediněle se zde vyskytují věcná pochybení a překlepy.

Seznam použité literatury neodpovídá normě. Diplomantka přiznává v poznámkovém aparátu pouze dva studijní prameny, avšak v přehledu jich uvádí mnohem víc. Je třeba tento rozpor vysvětlit. Měla by také aspoň dodatečně objasnit, proč do vybraných děl nezahrnula další významné tituly I. Procházkové: *Kryštofe, neblbni a slez dolů, Vyprávění o Leopardovi a zejména Myši patří do nebe.*

Příloha je ústrojným doplňkem práce. Fotokopie knižních přebalů dokládají slovesně-výtvarnou integritu dětské knihy, ale ilustrátoři žel zůstávají v anonymitě.

Kvalitu zpracování by bezpochyby zvýšilo také využití dalších aktuálních a dostupných odborných statí, studií a monografií, jež v přehledu literatury citelně postrádám. Například: Urbanová S. a kol. Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90. let XX. století (Olomouc 2004; především příspěvky M. Subrtové a S. Urbanové), Urbanová, S. a Rosová, M. Žánry, osobnosti, díla (Ostrava 2002), Toman, J. Současná česká literatura pro děti a mládež (Brno 2000), Vařejková, V. Stručný životopis šestnáctileté. Ladění, 1999, roč. 4, č. 4, s. 12, Chaloupka, O. Karolína. In Zlatý máj. O dětské literatuře u umění (Praha 1999, s. 86-87), Ditmar, R. Potíže s oslíkem a lidmi. Zlatý máj, 1995, roč. 39, č. 4, s. 30, Hamanová, R. K čemu jsou v červenci dobré oslí uši. Nové knihy, 1995, roč. 35, č. 41, s. 9, Provazník, J. Další výhra Ivy Procházkové. Tvořivá dramatika, 1999, roč. 10, č. 1, s. 42, Nezkusil, V. Iva Procházková: Jožin jede do Afriky. In Zlatý máj. O dětské literatuře a umění (Praha 2000, s. 57-58, Reissner, M. Dlouhá cesta ke skále Bhango. Ladění, 2000, roč. 5, č. 2, s. 12-13, Slabý, Z. K. Letem světem současnou českou prózou pro děti a mládež. Zlatý máj, 1995, roč. 39, č. 1, s. 32-33, Urbanová, S. Proč mi středa také chutná. Zlatý máj, 1995, roč. 39, č. 4, s. 31-32, Chaloupka, O. Iva Procházková: Soví zpěv. In Zlatý máj. O dětské literatuře a umění (Praha 1999, s. 87-88), Provazník, J. Nahlížení do nových knížek Tvořivá dramatika, 2000, roč. 11, č. 2, s. 34-35, Reissner, M. Temný zpěv v přívalech vod. Ladění, 1999, roč. 4, č. 3, s. 12-14. Aj.

Diplomovou práci **doporučuji** k obhajobě.

V Českých Budějovicích 19. 5. 2008